

יום ירושלים

ירושלים – עיר שחברה לה יחדיו

עיצוב עיתון קיר ירושלמי

מטרה:

- הרחבת הידע על ירושלים במגוון נושאים.
- עיצוב קישוט קיר סביב נושא ירושלים.

חומרים:

לכל קבוצה:

- חצי פוליגל חתוך לאורכו (מומלץ שחור)
- רבע גליון בריסטול בצבע קלף – מעוצב מראש (ראה נספח)
- טוש שחור, טוש זהב וכסף
- שרטוטים של מבנים ירושלמיים (ראה נספח)
- מקורות מידע ותמונות בנושאים הנבחרים (ראה נספח)
- חומרי יצירה: טושים, ניירות זהב וכסף, דבק ומספרים
- לחיבור הפוליגלים: מחורר, חבל/חוט זהב

מהלך הפעילות:

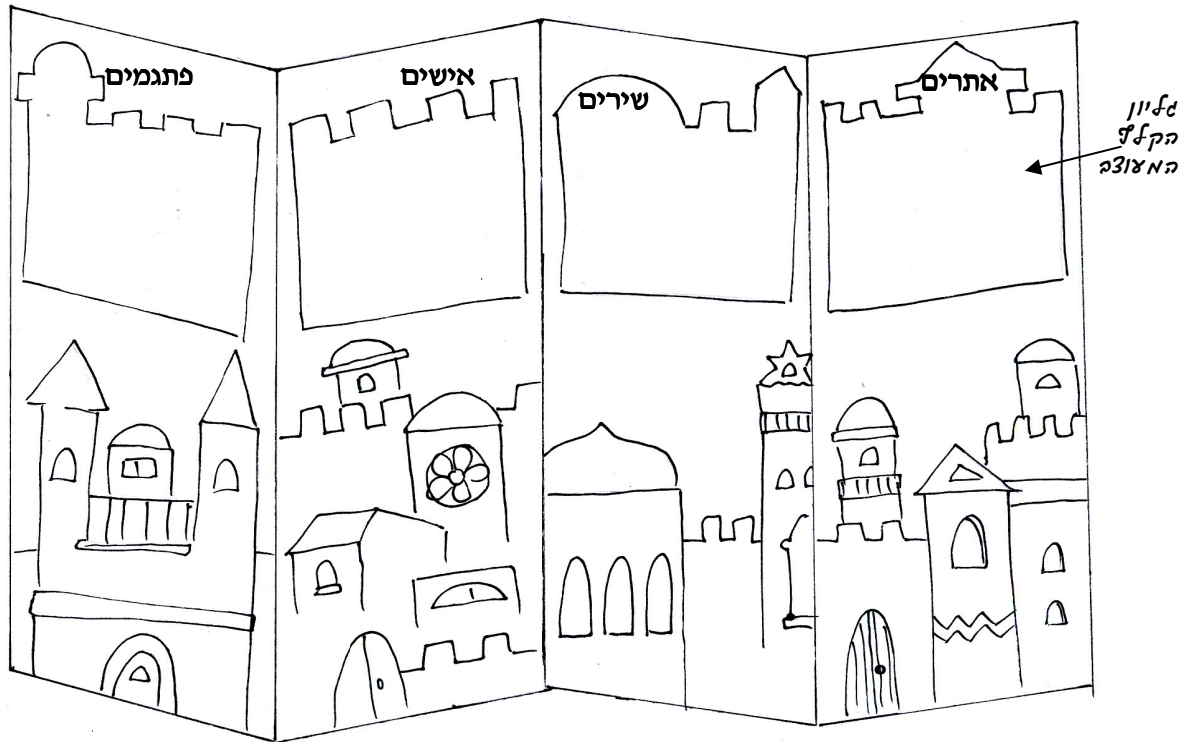
- הפעילות מתבצעת בקבוצות. כל קבוצה עוסקת בנושא אחד ומקבלת: חצי פוליגל שחור, דף קלף מעוצב (בגודל A3), חומרי יצירה וכתובה וכמו כן את חומרי המידע והתמונות הקשורים לנושא הקבוצה.
- על כל קבוצה לעצב את חצי הפוליגל שלה:
1. עליה לקשט באזור המסומן מראש מבנים אופייניים של ירושלים על ידי צביעה, גזירה והדבקה של הדגמים הנתונים.
 2. כל קבוצה תבחר מחומרי המידע שקיבלה קטע שייצג את הנושא שלה. הקטע הנבחר ייכתב בצורה נאה על גבי הקלף וישלים את הפוליגל. מומלץ להיעזר במחשב, להקליד ולהדפיס את הקטע הנבחר.
 3. כל קבוצה תציג את הנושא שלה בפני כולם. כדאי שהמדריך יוסיף פרטים במידת הצורך.

פירוט הנושאים:

מתוך אוסף שירי ירושלים	שיר
תמונות אתרים מרכזיים ופרטי מידע עליהם	אתרים
תמונות האישים ומידע עליהם	אישים
רשימת הפתגמים	פתגמים
תמונות ופרטי מידע	מוסדות מרכזיים
תמונת הסמל והסברים על מרכיביו	סמל העיר

לסיום, נאחד את כל חלקי הפולגל. נחורר ונחבר בחוט זהב. וכך תתקבל לה העיר שחברה לה יחדיו...

דוגמא ללוח המתקבל בסוף הפעילות:

שירי ירושלים:

ירושלים של זהב

מילים ולחן - נעמי שמר

אזרח הרים צלול כיון וריח אורנים
נישא ברוח הערביים עם קול פעמונים
ובתרדמת אילן ואבן שבויה בחלומה
העיר אשר בדד יושבת ובליבה חומה

ירושלים של זהב ושל נחושת ושל אור
הלא לכל שיריך אני כינור

איכה יבשו בורות המים, כיכר השוק ריקה
ואין פוקד את הר הבית בעיר העתיקה
ובמערות אשר בסלע מייללות רוחות
ואין יורד אל ים המלח בדרך יריחו

ירושלים של זהב...

אך בבואי היום לשיר לך ולך לקשור
כתרים

קטונתי מצעיר בנייך ומאחרון המשוררים
כי שמך צורב את השפתיים כנשיקת שרף
אם אשכחך ירושלים אשר כולה זהב

ירושלים של זהב...

חזרנו אל בורות המים, לשוק ולכיכר
שופר קורא בהר הבית בעיר העתיקה
ובמערות אשר בסלע אלפי שמשות
זרחות

נשוב נרד אל ים המלח בדרך יריחו

ירושלים של זהב...

שבחי ירושלים

מילים: מהמקורות

שבחי ירושלים את אד-ני
הללי אלוהיך ציון.

כי חיזק בריחי שערייך

ברך בנייך בקרבך.

הללי, הללי אלוהיך ציון.

מעל פסגת הר הצופים

מילים: אביגדור המאירי, לחן: עממי

מעל פסגת הר הצופים
אשתחוה לך אפיים
מעל פסגת הר הצופים
שלום לך ירושלים
אלפי דורות חלמתי עלייך
לראות לזכות באור פנייך

ירושלים ירושלים
האיר פניך לבנך
ירושלים ירושלים
מחורבותיך אבנך

מעל פסגת הר הצופים
אשתחוה לך אפיים
מעל פסגת הר הצופים
שלום לך ירושלים
באלפי ברכות היי ברוכה
מקדש מלך עיר מלוכה

ירושלים ירושלים
אני לא אזוז מפה
ירושלים ירושלים
יבוא המשיח יבוא

לך ירושלים

מילים: עמוס אטינגר

לך ירושלים, בית חומות העיר
לך ירושלים, אור חדש יאיר.

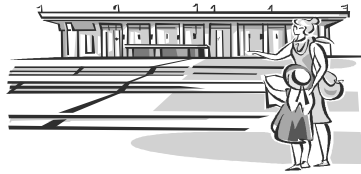
בליבנו, בליבנו רק שיר אחד קיים
לך ירושלים, בין ירדן וים.

לך ירושלים, נוף קדומים והוד
לך ירושלים, לך רזים וסוד.

בליבנו, בליבנו...

לך ירושלים, שיר נישא תמיד
לך ירושלים, עיר מגדל דוד.

בליבנו, בליבנו...

אתרים בירושלים:

הכותל המערבי: הינו חלקו המערבי של קיר התמך שהקיף את הר הבית בסוף תקופת בית שני, אשר נחשב למקום מקודש ביותר ליהודים. היום הכותל משמש כבית כנסת עממי, בו נערכים מאות של מניינים במהלך כל יום.

הר הרצל: הוא הר המתנשא לגובה של 834 מטר וממוקם במערב ירושלים. על ההר ממוקמים מספר מוסדות לאומיים בהם חלקת קברו של בנימין זאב הרצל, בית הקברות הצבאי הראשי של מדינת ישראל, חלקת גדולי האומה (חלקת קבורה ממלכתית לגדולי המנהיגים של מדינת ישראל) וחלקת ראשי התנועה הציונית.

מגדל דוד: הוא הכינוי שניתן למצודה אשר הגנה במשך מאות שנים על העיר ירושלים. המצודה נמצאת במקום הגבוה ביותר בעיר העתיקה ומהמגדל הגבוה שבה נשקפת העיר במלוא הודה. במהלך ההיסטוריה שימשה המצודה כמערך מרכזי בהגנת העיר והן כמרכז שילטוני וצבאי. כיום היא משמשת כמוזיאון לתולדות ירושלים ואתר תיירות מרהיב ביופיו. חשוב לציין כי דוד המלך כלל לא בנה את המגדל והוא ניבנה מלכתחילה כצריח של מסגד.

שוק מחנה יהודה: הוא שוק מזון הממוקם בין רחובות יפו ואגריפס בשכונת מחנה יהודה בירושלים ומשמש כשוק המרכזי בעיר. בסוף שנות התשעים הוא שופץ וקורה לכל אורכו. השוק נודע בצבעוניותו הרבה וזוכה לעדנה רבה בימי בחירות אז נוהגים לבקר במקום פוליטיקאים רבים. השוק גם נודע כמעוז האוהדים של קבוצת הכדורגל בית"ר ירושלים.

מאה שערים: שכונה חרדית בירושלים, הממוקמת בקרבת מרכז העיר והעיר העתיקה. בתי השכונה נבנו, מטעמי ביטחון, כך שקירותיהם החיצוניים יוצרים מעין חומה רציפה המקיפה חצר פנימית גדולה, אליה ניתן להיכנס דרך מספר שערים שנקבעו באותה חומת בתים. את השערים נהגו לסגור עם רדת הלילה ולפתוח שוב עם בוקר.

גבעת התחמושת: היא מוצב ירדני במזרח ירושלים, שהיה מאתרי הלחימה הקשים בקרבות מלחמת ששת הימים. בשנת 1975 נחנך בגבעת התחמושת אתר הנצחה, שבו נשמר חלק מהמוצב שהיה במקום, והוקם בו מוזיאון להנצחת הלוחמים.

אישים:

דוד המלך

לפני כ - 3000 שנה קבע דוד המלך את ירושלים כעיר מלוכה, כמרכז המדיני, הכלכלי, המנהלי והרוחני-דתי. עם העברת ארון הברית לירושלים הפכה העיר למרכז עבודת ה' בארץ ובעולם. ירושלים הייתה לעיר המשפט והצדק. קביעה זו הפכה את ירושלים מעיר בלתי חשובה, במקום כמעט נידח בכנען, לעיר החשובה ביותר בתולדות עם ישראל.

שלמה המלך

שלמה המלך בנו של דוד המלך בנה את בית המקדש הראשון בירושלים ובימיו הגיעה ממלכת ישראל המאוחדת לשיאה לפי המקרא, שלמה עיצב את דמותה של ירושלים כמרכז דתי ולאומי. דוד הכין בימיו את היסודות לבניית בית המקדש, אבל הוא עצמו לא ביצע מלאכה זו והשאירה לבנו שלמה. שלמה עיצב את דמותה של ירושלים כמרכז דתי ולאומי, כעיר מלוכה וכמרכז המנהלי של הממלכה.

משה מונטיפיורי

שבע פעמים ביקר מונטיפיורי בארץ ישראל. ביקורים אלה הניעו אותו לנסות ולהכניס שינויים במצבם של היהודים בארץ - ולא להסתפק בתרומות בלבד. במיוחד פעל לשיפור המצב בירושלים: הוא הקים בה מרפאה ובית מרקחת, ואף שלח רופא לעיר. כמו כן סייע בהקמת בית דפוס בירושלים, וייסד בה בית מלאכה. בשנת 1860 הקים את "משכנות שאננים" השכונה הראשונה מחוץ לחומות. שכונה זו נקראה על שמו - שכונת "ימין משה".

טדי קולק

מראה המודרני של ירושלים של היום קיים הרבה בזכות מאמצי ראש העיר לשעבר עלה - טדי קולק. הוא עמל על פיתוח העיר מבחינה כלכלית, תרבותית, חברתית ובהתאם למעמדה כעיר הבירה של ישראל. בשנת 1965 נבחר קולק לתפקיד ראש העיר של ירושלים. הוא שרת בתפקיד זה במשך 28 השנים הבאות.

משה דיין

משה דיין נולד בדגניה. החל את פעילותו ב"הגנה" בגיל צעיר. היה נוטר במאורעות תרצ"ו. היה מפקד צה"ל בגזרת ירושלים והיה שותף לפעילות המדינית שהביאה להסדר בחזית זו. ב - 1948 מונה דיין למפקד גזרת ירושלים ובתוקף תפקידו זה ניהל את המו"מ עם המלך עבדאללה ונציגיו.

פתגמים

1. "אם אשכחך ירושלים תשכח ימיני"
2. עשרה קבין של יופי ירדו לעולם. תשעה מהם נטלה ירושלים ואחד כל העולם כולו.
3. שישו את ירושלים גילו בה, גילו בה כל אוהביה.
4. ירושלים הרים סביב לה.
5. ירושלים של זהב ושל נחשת ושל אור הלוא לכל שיריך אני כינור.
6. על חומותיך עיר דוד הפקדתי שומרים, כל היום וכל הלילה.

מוסדות מרכזיים

הכנסת

הכנסת היא הרשות המחוקקת במדינת ישראל. בכנסת מכהנים 120 נציגים נבחרים הנקראים חברי כנסת, אשר נבחרים בבחירות יחסיות לכהונה בת ארבע שנים. מאז הקמת המדינה מחוקקת הכנסת את חוקיה וזהו תפקידה המרכזי.

הרבנות הראשית

הרבנות הראשית לישראל היא המוסד הרבני העליון במדינת ישראל וכוללת את בית הדין הרבני הגדול ומערכת השולטת על מינוי רבנים ודיינים, התקנת תקנות, הפעלת מערכת הכשרות ועוד. הרבנות הראשית הייתה אחראית להקמתם של בתי דין דתיים בכל עיר, שתפקידם היה לדון בענייני אישות, ושימשה בהם כערכאה עליונה. תפקיד זה נותר בעינו גם מאז הוקמה מדינת ישראל.

מוזיאון ישראל והיכל הספר

מוזיאון ישראל הוא המוזיאון הגדול והחשוב בישראל. שוכן בגבעת רם בירושלים. הוא אחד מבין עשרת המוזיאונים הגדולים ביותר בעולם. מצויים בו אוספים בתחומי הארכיאולוגיה, האתנוגרפיה, היודאיקה, אמנות ישראלית ואמנות העולם.

האוניברסיטה העברית

האוניברסיטה העברית בירושלים היא האוניברסיטה הראשונה שהוקמה בארץ ישראל. האוניברסיטה היא כיום בין המובילות בישראל, והוציאה מתוכה אנשי שם בכל תחומי החיים. בסגל האוניברסיטה מדענים זוכי פרס נובל. לאוניברסיטה שני קמפוסים עיקריים, האחד על הר הצופים, השני בגבעת רם. שני קמפוסים משניים, בהדסה עין כרם וברחובות, וגם מעבדה לביולוגיה ימית באילת.

יד ושם – רשות הזכרון לשואה ולגבורה

יד ושם הוא מוסד להנצחת זכר השואה שהוקם בשנת 1953 על ידי מדינת ישראל בעקבות חוק מיוחד של הכנסת – "חוק זיכרון השואה והגבורה – יד ושם", יד ושם שמה לה למטרה להנציח את זיכרון השואה ולהנחילה לדורות הבאים, כדי שזוועות השואה ומוראותיה לא יישכחו לעד. לשם כך היא עוסקת בהנצחה ובתיעוד של מאורעות השואה, באיסוף חפצים ומסמכים, בגביית עדויות על השואה ופרסומן, באיסוף שמות הנספים בשואה והנצחתם, במחקר ובחינוך.

סמל העיר ירושלים

את סמל עיריית ירושלים מרכיבים שלושה חלקים:

- עלִי הזית – מסמלים שלום וגם את עצי הזית הנפוצים באזור.
- חומות ירושלים – חומת העיר העתיקה שנובנתה על ידי האימפריה העות'מאנית במאה השש עשרה
- אריה – מוצג בתנ"ך כסמלו של שבט יהודה ויותר מאוחר גם כסמלה של ממלכת יהודה. ירושלים הייתה בירתו של שבט יהודה וממלכת יהודה ומכאן הגיע האריה לסמל עיריית ירושלים.

